

3. መድሀኒቶች

የሐኪም ትእዛዝ የሚያስፈልጋቸውና የሐኪም ትእዛዝ የማያስፈልጋቸው መድሀኒቶች

- የቤተሰብ ሐኪም (GP) ወይም ደግሞ ስፔሻሊስት ለእርስዎ የሚሆን መድሀኒት በጽሁፍ ሊያዘዝ ይችላል
- ይህን የሐኪም ምን የጽሁፍ ትእዛዝ ይዘው ወደ ኬሚስት/ፋርማሲ መሄድ አለብዎት
- ፋርማሲስቱ ደግሞ መድሀኒቱን በማየት ስንት መክፈል እንዳለብዎት ይነግርዎታል፤ እንዲሁም መድሀኒቱ እንዴት መውሰድ እንዳለብዎት እና የሚያስከትለው ሳክሴን ካለ ደግሞ ይገልጻልዎታል
- አንዳንድ ኪኒኖች፣ ክሬም እና ፈሳሽ የሆኑ መድሀኒቶች የሐኪም የጽሁፍ ትእዛዝ ሳያስፈልግዎት መግዛት ይችላሉ። የሐኪም ትእዛዝ ለማያስፈልጋቸው መድሀኒቶች በተመለከተ ከመንግስት የሚሰጥ ክፍያ ወይም ቅናሽ የለም።

በሐኪም ለታዘዙ መድሀኒቶች መክፈል

- የሐኪሙ የጽሁፍ ትእዛዝ ይዘው ወደ ኬሚስት/ ፋርማሲስት በሚሄዱበት ጊዜ የመዲኬር ካርድ፣ የጤና እንክብካቤ ካርድ ወይም የጥርታ አበል ካርድ ይዘው ከሄዱ የመድሀኒቱ ዋጋ ሊቀንስልዎት ይችላል
- ከፌዴራል መንግስት Pharmaceutical Benefits Scheme (PBS) በታች የተዘረዘሩት መድሀኒቶች ዋጋቸው ይቀንሳል።
- መድሀኒቶቹ የPBS ቅናሽ ዋጋ የሚያገኙ ከሆነ በህኪም የታዘዙ መሆን አለባቸው፤ ነገር ግን ሁሉም የመድሀኒት ዓይነቶች በዚህ ክፍል ይገባሉ ማለት አይደለም። ሐኪምዎ በPBS ዝርዝር ውስጥ የሌለ ወይም ያልገባ መድሀኒት ካዘዘልዎት ሙሉ ዋጋ እንዲከፍሉ ይጠየቃሉ።
- የጤና እንክብካቤ ካርድ ካልዎት ለPBS መድሀኒት የሚከፍሉት ከፍተኛ ዋጋ፣ ከ\$4.90 የማይበዛ ነው (ከጥር1፣ 2007)
- የመዲኬር ካርድ ካልዎት፣ ለPBS መድሀኒት የሚከፍሉት ከፍተኛ ዋጋ፣ ከ\$30.70 የማይበዛ ነው (ከጥር1፣ 2007)
- እነዚህ ዋጋዎች በጥር 1 ቀን ላይ በየዓመቱ የሚሰተካክሉ ናቸው
- የቤተሰብ አባላት በአንድ ዓመት ውስጥ ብዙ መድሀኒት የሚያስፈልጋቸው ከሆነ፣ ለብዙ ዓይነት መድሀኒት በሚከፍሉበት ጊዜ በቅናሽ ዋጋ እንዲሰጥዎት ስለ 'Safety Net' የሚባለው ሌላ ዓይነት ድጋፍ ፋርማሲስቱን ይጠይቁ። ፋርማሲስቱ ደግሞ ለዚህ ዓይነት ፖሊሲ እንዴት እንደሚያመለክቱ ያሳይዎታል።

ፋርማሲስቱ፣ ዋጋው ቅናሽ የሆነ የጀነሪክ ዓይነት መድሀኒት ይፈልጉ እንደሆነ ሊጠይቁዎት ይችላል። ብዙ መድሀኒቶች ዓይነታቸው ከአንድ በላይ ናቸው እና ዋጋቸው ደግሞ እንደ ዓይነታቸው ሊለያይ ይችላል። ጀነሪክ መድሀኒቶች አንድ ዓይነት መጠንና ይዘታ አላቸው፤ እንዲሁም አንድ ዓይነት ሀይል አላቸው። እንዲሁም ከነዛ ውድ የሆኑ መድሀኒቶች ጋር አንድ ዓይነት ውጤት የሚያስገኙ መሆናቸውን በጥናት ተረጋግጠዋል።

መድሀኒቶች መውሰድ

- በመድሀኒቱ ወረቀት ላይ የተጻፉ የመድሀኒቱ አጠቃቀም መመሪያዎች አሉ። መመሪያው ግልጽ ካልሆነ፣ ፋርማሲስቱ በቃል እንዲያብራርልዎት ይጠይቁት። ቀጥሎ የተዘረዘሩት ነገሮች በጥንቃቄ መከተሉት ያረጋግጡ ፡
- ለሌላ ሰው የታዘዘ መድሀኒት መውሰድ የለብዎትም
- ረጅም ጊዜ ያረገ ወይም ቀኑ ያለፈ መድሀኒት መውሰድ የለብዎትም
- መድሀኒቶቹ ሕጻናት በማይደርሱበት ቦታ ያስቀምጡ
- ሌላ የተከሰተ የማይገባ ጉዳት ካዩ እንደገና ወደ ሐኪምዎ በመሄድ ይንገሩት
- ለእርስዎ የታዘዘ መድሀኒት ለሌላ ሰው በውጭ አገር የሚኖር ዘመድዎ ቢሆንም መስጠት የለብዎትም
- መድሀኒቱ በሚወስዱበት ጊዜ የሚያጋጥም ችግር ካለ ወይም ደግሞ በመርሳት መድሀኒቱ ሳይወሰዱ ከቀሩ፣ ፋርማሲስቱን ወይም ዶክተሩን ያሳውቁት
- መድሀኒቶቹ ለማስቀመጥ ምን እንደሚያስፈልግ መረዳት አለብዎት - ለምሳሌ አንዳንድ መድሀኒቶች በፍርጅ ውስጥ ማስቀመጥ ሲኖርብዎት አንዳንዶቹ ግን በፍርጅ ውስጥ ማስቀመጥ የለብዎትም
- ሌላ መድሀኒት እየወሰዱ ከሆነ፣ አዲስ መድሀኒት በሚወስዱበት ጊዜ፣ ከዛ መድሀኒት ጋር የሚስማማ መሆኑን ለማረጋገጥ፣ ፋርማሲስቱን ወይም ዶክተሩን ይጠይቁት።

መድሀኒቶች ሁሉ ጊዜ በሐኪም የጽሁፍ ትእዛዝ ብቻ ይገኛሉ ማለት አይደለም

- በአውስትራልያ ያሉ ሐኪሞች መድሀኒት ሲያዘዙ በትውልድ አገርዎ ካሉት ሐኪሞች በተለየ መንገድ መሆኑን አስተውለው ይሆናል። በአውስትራልያ የሚገኙ ሐኪሞች የመድሀኒት ትእዛዝ ለመስጠት ብዙ ግድ የማይሉ ወይም ደግሞ መርፌ ሲወጡ በተለየ መንገድ ያደርጋሉ ብለው ያስቡ ይሆናል
- በአውስትራልያ የጤና እንክብካቤ የሚሰሩ ብዙ ሐኪሞች፣ ጭንቀት አካላዊ የሆነ የጤና መታወክ ሊያስከትል እንደሚችል ተረድተዋል። ሐኪምዎ ስለ የህይወትዎ ችግር እንዲናገሩ ይፈልግ ይሆናል፤ ወይም ደግሞ መድሀኒት ከማዘዝ ይልቅ ለመዝናናት የሚረዱ እንቅስቃሴዎች እዲማሩ ይፈልግ ይሆናል።
- ሐኪሙ የእርስዎ የአኗኗር ሁኔታ የጤናነት ማጣት ወይም ደግሞ በሽታው እንዲብስ ምክንያት ሆነዋል ብሎ ካመነ፣ የአኗኗር ሁኔታ መቀየር ያስፈልጋል። ለምሳሌ ብዙ እንቅስቃሴ (እስፖርት) ማድረግ፣ የተመጣጠነ ምግብ መብላት፣ ወይም ደግሞ መዝናናት። ይህ እንግዳ ነገር ሊመስል ይችላል። ነገርግን፣ ይህ ምክር የጤናነት ኑሮ የተደረገ ጥናት መሰረት የተወሰደ ነው።
- ለጤናዎ፣ ከሐኪም የጽሁፍ ትእዛዝ ሳይፈልጉ ባህላዊ ወይም ልምዳዊ የሆኑ ፈውሶች ወይም መድሀኒቶች በመግዛት፣ ሊወስዱ ይችላሉ። ይህ ዓይነት መድሀኒት እየወሰዱ መሆንዎን ለሐኪሙ፣ አዲስ ነገር ቢሆንም መንገር ይገባል። ይህም የሚሆንበት ምክንያት፣ ባህላዊ መድሀኒት እና በሐኪም የታዘዘው መድሀኒት ላይሰማሙ ይችላል። እና ይህም አስጊ የሆነ የጤናነት ችግር ሊያስከትል ስለሚችል ነው።

1. Adapted from Australia. The Victorian Foundation for Survivors of Torture Inc. [online] Aug 2001. [cited 26 April 2007] Available from: www.survivorshelp.org.au/pdffdocs/Healthy%20start/EnglishVersion.pdf